

Nii sündis põllumajanduslik artell „Uus Elu“

Töötades talvel metsanormi täitmiseks, mõtlesid Vao valla Aburi küla talunikud ühtlasi eelseisvast kevadkülvist ja teistest põllumajanduslikest tõdest. Kuidas tõsta viljasaaki? Kuidas parandada elujärge? — need olid küsimused, mis mõlkusid Aburi küla talunike mõtteis.

Vabadel talveõhtutel kogunesid mitmed Aburi küla talunikud külavoliniku keskmiktalupidaja Evald Kreegi tallu. Jutt kaldus kollektiviseerimisküsimustele, millest loeti ajalehtedest ja kuuldi selgituskoosolekuil. Oodatud külaliseks Evald Kreegi talus oli ELKNU Vao vallakomitee sekretär Olev Kuhi. Tema jutustas talunikele sellest, kuidas tekkisid Nõukogudemaal esimesed kolhoosid, kuidas tõusis kolhoosidesse koondunud talurahva majanduslik jõukus. Kommunistliku noore sõnu võis kinnitada Isamaasõja invaliid Eero Langemets. Peale saksa okupantide väljakihutamist pöördus Eero Langemets tagasi kodukülla Aburisse, isatallu. Saanud lahingutes Isamaasõja rindel 1941. aastal haavata, veetis Eero Langemets kaks aastat Kirgiisi vennasvabariigi ühes kolhoosis. Nüüd jutustas ta koduküla talunikele, kuidas elavad kolhoosnikud vanemates liiduvabariikides. Vaatamata raskeile sõja-aastatele polnud kolhoosis toidupuudust ning kolhoos aitas kõigi jõududega kaasa rinde varustamisele. Sirged tänavad, uued majad, avar klubi, suur autogaraaž jne. iseloomustasid seda Kirgiisi kolhoosi, mis polnud mingiks erandiks teiste hulgas.

«Kas pole meilgi parem loobuda senisest üksikmajapidamiste süsteemist ja minna üle kõrgemale vormile, kollektiivsele maa-harimisele. Kollektiivi jõudu teame oma varasematestki kogemustest, ühisel jõul näiteks viisime külla elektervalgustuse», kaalutles keskmiktalunik Evald Kreek. Tema mõttega ühinesid vanad ja elukogunud põllumehed Aleksander Kadarpik, Rudolf Langemets, Heinrich Nurkse, Aksel Jaaguri ja mitmed teised. Põhjaliku kaalumise viljana tekkis initsiatiivgrupp põllumajandusliku artelli moodustamiseks. Vao valla kommunistlike noorte organisatsioon võttis initsiatiivgrupi oma sefluse alla. Vallakomitee sekretär Olev Kuhi ja kommunistlik noor Endel Kolga aitasid talunikel orienteeruda kollektiviseerimisküsimustes. Energilised, avara poliitilise silmaringiga noored pöördusid vajaduse korral nõu saamiseks EK(b)P Virumaa Komitee ja ELKNU Virumaa Komitee poole, kust

nad leidsid vajalikke vastuseid ja andsid need edasi talunikele, kes olid huvitatud oma elu ümberkorraldamisest sotsialistlikel alustel. Kui ajalehtedes avaldati põrumaa, akadeemik Viljamsi nimelise põllumajandusliku artelli põhikiri, tutvupesisid initsiatiivgrupi liikmed kohe selle dokumendiga, milles peegeldus kolhoosi rajamise ja töö õiglane, edasiviiv põhimõte. Otsustanud põllumajandusliku artelli asutamisküsimuse, esitasid Aburi küla teadlikumad talunikud valla täitevkomiteele avaldused kolhoosi astumiseks.

2. aprill kujunes Aburi külale pidupäevaks. Külavolinik Evald Kreegi talutare täitus inimestest, kes tulid kokku selleks, et panna alus uuele elule, rajada kollektiivmajapidamine.

Kolhoosi asutamiskoosolekust võtsid külalistena osa EK(b)P Keskkomitee esindaja sm. Hendrikson ja EK(b)P Virumaa Komitee sekretär sm. Bolšagin.

Juba asutamiskoosoleku esimestest minutitest võis nentida, et kolhoosi astuvad talunikud moodustavad üksmeelse kollektiivi. Koosolek mõõdus seltsimehelikus ja asjalikus õhkkonnas, otsused langetati kaalutult ja üksmeelselt.

Peale koosoleku rakendamist asuti põllumajandusliku artelli põhikirja arutamisele ja vastuvõtmisele

Lühikese sõnavõtuga pöördus koosolijate poole EK(b)P Keskkomitee esindaja sm. Hendrikson.

«Töö juures tuleb ette raskusi, kuid teie peate ja saategi neist kollektiivselt üle. Olge oma tööga eeskujuks ümbruskonnale, et teised tuleksid teilt kui eesrindlikelt nõukogude inimestelt õppima. Teie poolt alustatud uus tee viib vastu jõukale ja kultuursele elule.» ütles sm. Hendrikson.

Põllumajandusliku artelli põhikiri arutati läbi punktide kaupa. Esitatud küsimustele andis põhjalikke ja selgitavaid vastuseid EK(b)P Keskkomitee esindaja sm. Hendrikson.

Kolhoosipere isiklikuks kasutamiseks määratud aiamaa suuruse ülemmääraks otsustati jätta 0,6 ha. Heinrich Nurkse ettepanekul otsustati, et igal kolhoosiperel võib isiklikuks kasutamiseks olla 2 lehma, 1 noorloom, 1 emis porsastega, kuni 10 lammast ning kuni 10 mesipuid.

Üksmeelselt jõuti kokkuleppele ka tööpäevade normi alammäärade suhtes, kusjuures võeti vastu Evald Kreegi ettepanek määrata igale töajoolisele meeskolhoosnikule kohustuslikuks minimaal-

seks töonormiks 120 tööpäeva aastas ja igale töajoolisele naiskolhoosnikule 100 tööpäeva aastas.

«See norm ei käi ühelegi töövõimelisele üle jõu, võime ja peamegi palju rohkem töötama.» ütles Rudolf Langemets.

Põhikirja punktide kaupa läbi arutanud ja vastu võtnud, pani koosoleku juhataja sm. Kreek hääletusele põhikirja tervikuna. Nagu üks mees tõstis kolhoosnikud käed, hääletades uue põllumajandusliku artelli põhikirja kinnitamise poolt.

Järgnevaks oluliseks päevakorrapunktiks oli kolhoosile nime andmine. Kaaludes mitmeid ettepanekuid, jäidi kolhoosnike Langemetsa, Kadarpiku ja teiste toetusel peatuma nimele «Uus Elu». Aburi küla kolhoosnikud otsustasidki anda oma põllumajanduslikule artellile nimeks «Uus Elu», mis sümboliseerib murrangut küla ajaloos.

Tõsiselt suhtusid kolhoosnikud põllumajandusliku artelli esimehe ja juhatuse valimisse.

Evald Kreek tegi ettepaneku valida kolhoosi esimeheks Aleksander Kadarpiku.

«Aleksander Kadarpik on mõisarentniku poeg, tema vanemad õrjasid mõisa, sm. Kadarpik tunneb kehvik- ja keskmiktalurahva huvisid ja muresid. Tunneme teda kui kogemustega ja eeskujulikku peremeest», ütles sm. Kreek, iseloomustades ülesseatud kandidatuuri. Ka teised kolhoosnikud nõustusid ettepanekuga ning Aleksander Kadarpik valiti põllumajandusliku artelli «Uus Elu» esimeheks.

Põllumajandusliku artelli juhatusse valiti kolhoosnikud Eero Langemets, Evald Kreek, Heinrich Nurkse ja Amanda Mühlbaum, revisjonikomisjoni jäid kolhoosnikud Aksel Jaaguri, August Krihvel ja Elli Aberthal.

Röömsatena lahkusid äsjamoodustatud põllumajandusliku artelli liikmed koosolekult, kuid artelli esimees sm. Kadarpik jäi kohale nõu pidama agronoomi ja maakorraldajaga esimeste praktiliste tööde üle.

Äsjamoodustatud artellil «Uus Elu» on kindel majanduslik alus. Artell hõlmab üheksat majapidamist, omab 230 ha maad, millest 163 ha viljakat põldu. Lüpsilehmi on 20, hobuseid 15 ja 10 noorlooma. Artelli liikmed seavad oma põhiülesandeks põlulviljakuse tõstmist ja karjakasvatuse arendamist, milleks hakatakse sisse seadma õigeid külvikordi ning astutakse samme heina- ja karjamaade laiendamiseks.

L. Lehtsalu.